

Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция:

Министерство на енергетиката
Министерство на финансите

Нормативен акт:

Проект на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства

☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет

☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:

м. юни 2025 г. съгласно РМС № 261/29.04.2025 г.

Лице за контакт:

За МЕ:

Румен Биков-директор на дирекция „Природни ресурси, концесии и контрол“ (ПРКК)
Цвета Милева-началник на отдел „Концесии и разрешения“ в дирекция ПРКК
Боряна Койчева-държавен експерт в отдел „Концесии и разрешения“ в дирекция ПРКК
Веселина Кинанева – държавен експерт в отдел „Концесии и разрешения“ в дирекция ПРКК
Елина Спасова – държавен инспектор в отдел „Контрол“ в дирекция ПРКК

За МФ:

Галин Желев-директор на дирекция „Стратегическо планиране и управление на капиталовите инвестиции, държавно участие и концесии“ (СПУКИДУК)
Диана Влахова-началник на отдел „Концесии и държавно участие“ в дирекция СПУКИДУК
Венета Маркова-старши експерт в отдел „Концесии и държавно участие“ в дирекция СПУКИДУК

Телефон и ел. поща:

За МЕ

e-mail: r.bikov@me.government.bg, тел. 02 92 63 282
e-mail: ts.mileva@me.government.bg, тел. 02 92 63 210
e-mail: b.koycheva@me.government.bg, тел. 02 92 63 239
e-mail: v.kinaneva@me.government.bg, тел. 02 92 63 169
e-mail: e.spasova@me.government.bg, тел. 02 92 63 251

За МФ:

e-mail: G.Zhelev@minfin.bg, тел. 02 9859 2530
e-mail: D.Vlahova@minfin.bg, тел. 02 9859 2290
e-mail: V.Markova@minfin.bg, тел. 02 9859 2540

1. Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Съгласно чл. 18, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 3, ал. 1 от Закона за подземните богатства (ЗПБ) подземните богатства са изключителна държавна собственост. Подземните богатства са невъзобновяем публичен ресурс.

Със ЗПБ е регламентирано задължението на концесионера за заплащане на концесионно плащане, като съгласно чл. 61, ал. 1 от цитирания нормативен акт размерът на концесионното плащане се определя в зависимост от вида, групата и ценността на подземните богатства, както и от специфичните условия за осъществяване на добива и първичната преработка.

Към момента принципите, по които се определя концесионното плащане за добив на подземни богатства и начините за определяне на конкретния му размер са регламентирани с Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства (Наредбата). Наредбата е приета с Постановление № 127 на Министерския съвет от 21 юни 1999г. и е обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 59 от 1999г., с последващи изменения и допълнения, обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 46 от 12 юни 2007г. Съгласно чл. 2 от Наредбата концесионното възнаграждение е цената, която концесионерът заплаща на концедента за предоставеното му право на експлоатация на подземни богатства чрез добив от съответното находище. Съгласно чл. 3 от цитираната Наредба концесионното възнаграждение зависи от икономическата изгода, която концесионерът получава от добитото подземно богатство и се определя въз основа на източниците на икономическата изгода, размера на фактическата или очакваната икономическа изгода и начина на разпределяне на икономическата изгода между концесионера и концедента. Процентният размер на концесионното възнаграждение е в зависимост от вида на подземните богатства и специфичните условия за осъществяване на добива, като за всяка група подземни богатства конкретният размер на концесионното възнаграждение се определя по методика, съгласно съответните приложения.

Към момента действащата нормативна уредба не предвижда заплащане на минимално концесионно плащане в случаите, когато концесионерът не осъществява добив на подземни богатства от находище на метални полезни изкопаеми, от находище на нефт и природен газ или от находище на твърди горива, което от своя страна предполага неравнопоставеност с концесионерите по предоставени концесии за добив от находища на подземни богатства от останалите групи по чл. 2, ал. 1 от ЗПБ (неметални полезни изкопаеми –индустриални минерали, строителни и скалнооблицовъчни материали); налице е несъответствие с групирането на подземните богатства, регламентирано с чл. 2, ал. 1 от ЗПБ.

Също така, в резултат на изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 86 от 2023 г.) е създадена нова група подземни богатства – дълбоки геотермални ресурси, за които действащата Наредба не съдържа уредба за начина на формиране на концесионно плащане, дължимо за добив на подземни богатства от тази нова група.

Към 1 май 2025 г. са сключени 524 концесионни договора за добив на подземни богатства, като приходите от концесионно плащане постъпват в държавния бюджет и по бюджета на съответните общини по местонахождение на съответните находища, за които са предоставени концесии за добив. Съгласно чл. 61, ал. 5, изречение трето от ЗПБ, когато концесията е за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) от находище със запаси в обем до 500 хил. куб. м, цялото концесионно плащане се превежда по бюджета на съответните общини. В останалите случаи, по бюджета на съответните общини, се превежда 50 на сто от концесионното плащане.

Въз основа на практическите резултати от прилагането на действащата Наредба за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства, се предлага изменение по отношение размера на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ. Наблюдава се засилен икономически интерес към дейностите по търсене и проучване, респ. добив на подземни богатства на територията на страната. При над 95% от концесионните договори за добив на

подземни богатства, при които предстои изтичане на определения при сключването им срок, концесионерите подават заявления за удължаване на срока с период, съответстващ с данните за оставащите запаси или запаси и ресурси в находището след изтичане на срока на съответната концесия. От своя страна, размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства не е адаптирано спрямо динамичните икономически условия, свързани с развитието на търсещо-проучвателната и добивна дейност.

Със Закона за изменение и допълнение на ЗПБ (обн. ДВ, бр. 79 от 2020г.) се даде възможност концесионните договори за добив на подземни богатства да бъдат с продължителност **до 50 години**, като при определени условия срокът може да бъде удължен до **60 години**. Тази продължителност не е обвързана с първоначално определения срок при сключването на договорите, за разлика от концесиите за строителство и услуги по Закона за концесиите. Удължаването на срока на проектите/концесиите, при равни други условия, повишава тяхната ефективност в полза на инвеститорите, респективно концесионерите. Проектът на нова Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства е изготвен в изпълнение на задължението, произтичащо от разпоредбите на чл. 61, ал. 3 от ЗПБ във връзка с § 89, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредба на Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 79 от 2020г.). Съгласно чл. 61, ал. 3 от ЗПБ конкретният размер на концесионното плащане за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от закона, включително минималният му размер, се определя съгласно наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и на министъра на финансите. Съгласно § 89, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредба на Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства, Министерският съвет приема наредбата по чл. 61, ал. 3 в едногодишен срок от влизането в сила на закона. Също така в резултат на изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 86 от 2023 г.) е създадена нова група подземни богатства – дълбоки геотермални ресурси, за които действащата Наредба не съдържа уредба за начина на формиране на концесионно плащане, дължимо за добив на подземни богатства от тази нова група.

Наред с посоченото следва да бъде отчетено и обстоятелството, че с § 6, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. е предвиден срок за внасяне на проекта на наредба в Министерския съвет, а именно 30 юни 2025 г. В тази връзка, посоченият проект е включен в Оперативната програма на Министерския съвет за периода април – юни 2025 г., приета с Решение № 261 на Министерския съвет от 29 април 2025 г.

С проекта на постановление на Министерския съвет за приемане на проекта на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства се предвижда отмяна на действащата Наредба за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства, приета с Постановление № 127 на Министерския съвет от 1999 г. (обн., ДВ, бр. 59 от 1999 г., изм. и доп. бр. 46 от 2007 г.).

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Предлаганата нормативна промяна не може да се осъществи чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Предлаганата нормативна промяна произтича от разпоредбата на чл. 61, ал. 3 от ЗПБ във връзка с § 89, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредба на Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 79 от 2020г.), Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 86 от 2023 г.), с който се създава нова група подземни богатства – дълбоки геотермални ресурси, както и от разпоредбата на § 6, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Съгласно чл. 61, ал. 3 от ЗПБ конкретния размер на концесионното плащане за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, включително минималният му размер, се определя съгласно наредба, приета от МС по предложение на министъра на енергетиката и на министъра на финансите. Със Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 86 от 2023 г.) е създадена нова група подземни богатства – дълбоки геотермални ресурси. С § 6, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. е предвиден срок за внасяне на проекта на наредба в Министерския съвет - 30 юни 2025 г.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на въздействието на нормативния акт.

2. Цели:

С проекта на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства се цели:

- размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ да бъде адаптиран към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на миннодобивния отрасъл – търсене, проучване и добив на подземни богатства;

- по-справедливо разпределение на икономическите ползи от добива на подземни богатства между концедент и концесионер, при отчитане на: срока на откупуване и възвръщаемостта на вложените инвестиции при добива, повишената ефективност по концесионните договори за концесионерите, в резултат на удължаване сроковете по тях, във връзка с настъпили изменения в ЗПБ (чл. 36, ал. 2 и ал. 3), възвръщаемостта на вложените инвестиции при добива, невъзобновяемия характер на публичния ресурс, източник на ползите и пазарното търсене на крайните продукти от него;

- регламентиране на дължимото концесионно плащане за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Министерство на енергетиката;

2. Министерство на финансите;

3. Лица, на които са предоставени права за подземни богатства; към момента са сключени 524 договора за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства и 68 разрешения за търсене и проучване на подземни богатства на територията на страната;

4. Общини, на чиято територия са разположени находища на подземни богатства; съгласно чл. 61, ал. 5, изр. второ от ЗПБ част от концесионното плащане в размер на 50 на сто се превежда по бюджетите на общините по местонахождение на концесионните площи; когато концесията е за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) от находище със запаси в обем до 500 000 куб. м., цялото концесионно плащане се превежда по бюджетите на съответните общини; към момента 186 общини получават приходи по реда на чл. 61, ал. 5 от ЗПБ;

5. Всички лица, които имат интерес от това да регистрират находище на подземни богатства, респ. да заявят предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ;

6. Българска минно-геоложка камара;

7. Българска асоциация на производителите на инертни материали;

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание: В случай, че проектът на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства не бъде приет, няма да се изпълни изискването на чл. 61, ал. 1 от ЗПБ във връзка с § 89, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредба на Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 79 от 2020г.) и § 6, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., в т.ч. няма да бъдат изпълнени приходите от концесии, планирани в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025 – 2028 г., приета с Решение № 88 на Министерския съвет от 24 февруари 2025 г. Размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства няма да бъде адаптиран към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на дейността по търсене и проучване на подземни богатства, респ. предоставянето на концесии за добив на подземни богатства на територията на страната. Към момента дължимото концесионно плащане, включително и неговия минимален размер се определя за всяка група подземни богатства по методика, съгласно съответните приложения към действащата Наредба, приета с ПМС № 127 от 1999г. (обн. ДВ, бр. 59 от 1999г., изм. и доп. ДВ, бр. 46 от 2007г.). Няма да бъде регламентирано дължимо концесионно плащане за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ.

Към момента размерът на дължимото и заплащано концесионно плащане по концесионните договори за добив на подземни богатства не е адаптиран към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на миннодобивния отрасъл (търсене, проучване и добив на подземни богатства). Действащата нормативна уредба не предвижда заплащане на минимално концесионно плащане в случаите, когато концесионерът не осъществява добив на подземни богатства от находище на метални полезни изкопаеми, от находище на нефт и природен газ или от находище на твърди горива, което от своя страна предполага неравнопоставеност с концесионерите по предоставени концесии за добив от находища на подземни богатства от останалите групи по чл. 2, ал. 1 от ЗПБ (неметални полезни изкопаеми –индустриални минерали, строителни и скалнооблицовъчни материали); налице е несъответствие с групирането на подземните богатства, регламентирано с чл. 2, ал. 1 от ЗПБ.

В резултат на изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 86 от 2023 г.) е създадена нова група подземни богатства – дълбоки геотермални ресурси, за които действащата Наредба не съдържа уредба за начина на формиране на концесионно плащане, дължимо за добив на подземни богатства от тази нова група.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

По отношение на всички заинтересовани страни този вариант не оказва положително въздействие.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Вариантът не оказва отрицателно екологично въздействие.

По отношение на заинтересованите страни Министерство на енергетиката, Министерство на финансите и общините, на чиято територия са разположени находища на подземни богатства, за които са предоставени концесии за добив, този вариант ще окаже негативно икономическо и социално въздействие, тъй като няма да доведе до осъвременяване на размерите на концесионните плащания, съответно до повишаване на приходите от концесионно плащане; няма да се регламентира концесионно плащане за дълбоки геотермални ресурси.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Прилагането на Вариант 1 няма специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 1 ще окаже въздействие върху малки и средни предприятия, доколкото същите мога да бъдат заявители или титуляри на права за подземни богатства (търсене и проучване или добив на подземни богатства).

Административна тежест:

Прилагането на Вариант 1 няма да повлияе върху административната тежест.

Към момента съгласно чл. 61, ал. 4 от ЗПБ за целите на изчисляване на размера на концесионното плащане всеки концесионер организира и осъществява счетоводното отчитане на дейността си в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти, като осигурява всеобхватното хронологично регистриране на счетоводната информация в аналитични и синтетични счетоводни сметки за всяка отделна концесия. С решенията на Министерския съвет за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства, както и с концесионните договори е регламентирано задължение за концесионерите да представят шестмесечни отчети (по част от договорите – тримесечни отчети) за действително добитите количества подземни богатства за съответния отчетен период, както и отчети за дължимото концесионно плащане за съответното шестмесечие (тримесечие).

Прилагането на Вариант 1 не изисква предоставяне на други допълнителни документи, различни от описаните.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проект на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства“:

Описание:

Проектът на наредба урежда условията и реда за определяне на конкретния и минималния размер на концесионното плащане за предоставено право на експлоатация на подземни богатства чрез добив от находища на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства.

Проектът на наредба съдържа 15 членове, две заключителни разпоредби и 5 приложения, съгласно които се определя конкретния и минималния размер на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по ЗПБ. Всяко от приложенията съответства на конкретната група подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т.1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 от ЗПБ. По групи подземни богатства минималният размер на дължимото концесионно плащане се определя, както следва:

1. метални полезни изкопаеми - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и минималната граница на концесионното плащане (в %), съгласно т. 2 от Приложение № 1 към чл. 9 от проекта на Наредба;

2. неметални полезни изкопаеми – индустриални минерали - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от средногодишния добив за срока на концесията и предвидените стойности за единица добито подземно богатство, съгласно т. 1 от Приложение № 2 към чл. 10 от проекта на Наредба;

3. нефт и природен газ - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 10 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и минималния процент на концесионното плащане, съгласно т. 3 от Приложение № 3 към чл. 11 от проекта на Наредба;

4. твърди горива - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 10 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и минималния процент на концесионното плащане, съгласно т. 3 от Приложение № 4 към чл. 12 от проекта на Наредба;

5. строителни и скалнооблицовъчни материали - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от сумата, определена на базата на 30 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и предвидените стойности за единица добито подземно богатство, съгласно т. 1 – 5 от Приложение № 5 към чл. 13 от проекта на Наредба;

Независимо от групата подземни богатства, средногодишният добив се определя въз основа на финансово-икономически анализ или обосновка на концесията. Посоченото изискване е в съответствие с разпоредбите на чл. 45, ал. 4 и на чл. 54, ал. 2, т. 3 от ЗПБ. Съгласно чл. 45, ал. 4 от ЗПБ, предложението на министъра на енергетиката за предоставяне на концесия за добив чрез търг съдържа мотиви относно неговата законосъобразност и целесъобразност, формирани на базата на концесионни анализи, включващи екологичен, финансово-икономически и правен анализ, съответстващи на изискванията по приложение № 1 към закона. Съгласно чл. 54, ал. 2, т. 3 от ЗПБ, за предоставяне на концесия за добив по право се подава заявление, към което се прилагат концесионни обосновки – правна и финансово-икономическа обосновка, съответстващи на изискванията, определени в приложение № 2 към закона.

Към момента, съгласно чл. 61, ал. 4 от ЗПБ, за целите на изчисляване на размера на концесионното плащане, всеки концесионер организира и осъществява счетоводното отчитане на дейността си в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти, като осигурява всеобхватното хронологично регистриране на счетоводната информация в аналитични и синтетични счетоводни сметки за всяка отделна концесия. С решенията на Министерския съвет за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства, както и с концесионните договори е регламентирано задължение за концесионерите да представят шестмесечни отчети (по част от договорите – тримесечни отчети) за действително добитите количества подземни богатства за съответния отчетен период, както и отчети за дължимото концесионно плащане за съответното шестмесечие (тримесечие).

Към момента финансово-икономическите анализи (обосновки) се разглеждат от специализираната администрация на Министерството на енергетиката и се използват за определяне размера на дължимото концесионно плащане по концесии за добив на подземни богатства, респ. се използват при изготвянето на актовете на концедента за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства. Финансово-икономическите анализи (обосновки) се разглеждат и от специализираната администрация на Министерството на финансите и от администрацията на Министерския съвет при съгласуване на проектите на финансови обосновки към проектите на актове на концедента за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства.

Специализираната администрация на Министерството на енергетиката осъществява текущ контрол по изпълнение на договорните задължения, включително на описаните задължения за предоставяне на отчети, както и на задължението за концесионно плащане.

Предлаганият проект на Наредба не изисква предоставяне на други допълнителни документи, различни от описаните, не се дължат други такси, освен дължимото концесионно плащане. За изпълнение на предлагания проект на Наредба не се предвиждат финансови или други ресурси, включително не се предвижда наемане на допълнителен персонал.

В резултат на приемането на проекта на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ ще бъде адаптирано към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на дейността по търсене и проучване на подземни богатства, респ. предоставянето на концесии за добив на подземни богатства на територията на страната; ще се постигне по-справедливо разпределение на ползите между концедент и концесионер, при отчитане възвръщаемостта на вложените инвестиции при добива на отделните видове подземни богатства и пазарното търсене на крайните продукти от него; ще се регламентира концесионно плащане, дължимо за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ, като се предвижда същото да се определи като процент от нетните приходи от продажби (4%); ще се създадат условия да бъдат изпълнени приходите от концесии, планирани в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025 – 2028 г., приета с Решение № 88 на Министерския съвет от 24 февруари 2025 г.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Вариантът не оказва екологично въздействие върху заинтересованите страни.

По отношение заинтересованите страни Министерство на енергетиката, Министерство на финансите и общините, на чиято територия са разположени находища на подземни богатства, за които са предоставени концесии за добив, този вариант оказва положително икономическо и социално въздействие, тъй като ще доведе до повишаване на приходите от концесионно плащане, респ. ще допринесе за повишаване на приходите от концесии за добив на подземни богатства в държавния бюджет и по бюджета на общините, на чиято територия са разположени находища на подземни богатства.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Вариантът не оказва екологично въздействие върху заинтересованите страни.

Вариантът би могъл да окаже отрицателно икономическо/социално въздействие върху лицата, на които са предоставени права за подземни богатства предвид предвиденото с проекта на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства увеличаване на процентния размер на дължимото концесионно плащане.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма.

Въздействия върху малките и средните предприятия: няма

Административна тежест: проектът на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства не води до увеличаване на административната тежест.

Към момента, съгласно чл. 61, ал. 4 от ЗПБ, за целите на изчисляване на размера на концесионното плащане, всеки концесионер организира и осъществява счетоводното отчитане на дейността си, в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти, като осигурява всеобхватното хронологично регистриране на счетоводната информация в аналитични и

синтетични счетоводни сметки за всяка отделна концесия. С решенията на Министерския съвет за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства, както и с концесионните договори е регламентирано задължение за концесионерите да предоставят шестмесечни отчети (по част от договорите – тримесечни отчети) за действително добитите количества подземни богатства за съответния отчетен период, както и отчети за дължимото концесионно плащане за съответното шестмесечие (тримесечие).

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“:

Описание:

Прилагането на Вариант 3 означава да се запази съществуващата нормативна уредба, като се приложат нерегулаторни мерки. В конкретния случай този вариант не може да се приложи, тъй като конкретният размер на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства, включително неговия минимален размер се определя с подзаконов нормативен акт, приет от МС.

Съгласно проекта на подзаконов нормативен акт, конкретният размер на концесионното плащане не може да бъде по-нисък от съответния минимален размер, който се дължи и се заплаща от концесионера, независимо от крайния финансов резултат от дейността му. По групи подземни богатства минималният размер на дължимото концесионно плащане се определя, както следва:

1. метални полезни изкопаеми - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и минималната граница на концесионното плащане (в %), съгласно т. 2 от Приложение № 1 към чл. 9 от проекта на Наредба;
2. неметални полезни изкопаеми – индустриални минерали - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от средногодишния добив за срока на концесията и предвидените стойности за единица добито подземно богатство, съгласно т. 1 от Приложение № 2 към чл. 10 от проекта на Наредба;
3. нефт и природен газ - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 10 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и минималния процент на концесионното плащане, съгласно т. 3 от Приложение № 3 към чл. 11 от проекта на Наредба;
4. твърди горива - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 10 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и минималния процент на концесионното плащане, съгласно т. 3 от Приложение № 4 към чл. 12 от проекта на Наредба;
5. строителни и скалнооблицовъчни материали - минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от сумата, определена на базата на 30 на сто от предвидения средногодишен добив за срока на концесията и предвидените стойности за единица добито подземно богатство, съгласно т. 1 – 5 от Приложение № 5 към чл. 13 от проекта на Наредба.

Регламентира се концесионно плащане, дължимо за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ, като се предвижда същото да се определи като процент от нетните приходи от продажби (4%).

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Вариант 3 няма да има позитивни отражения за нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на Вариант 3 обуславя риск от незаконосъобразно определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства, поради което същият е непрепоръчителен.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Прилагането на Вариант 3 няма специфични въздействия.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 3 няма да окаже въздействие върху малките и средни предприятия.

Административна тежест:

Прилагането на Вариант 3 няма да повлияе върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2	Вариант 3
Ефективност	Цел 1: Размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ да бъде адаптиран към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на миннодобивния отрасъл – търсене, проучване и добив на подземни богатства.	3	1	3
	Цел 2: По-справедливо разпределение на ползите между концедент и концесионер, при отчитане възвръщаемостта на вложените инвестиции при добива на отделните видове подземни богатства и пазарното търсене на крайните продукти от него.	3	1	3
	Цел 3: Регламентиране на дължимото концесионно плащане за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ.	3	1	3

Ефикасност	Цел 1: Размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ да бъде адаптиран към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на миннодобивния отрасъл – търсене, проучване и добив на подземни богатства.	3	1	3
	Цел 2: По-справедливо разпределение на ползите между концедент и концесионер, при отчитане възвръщаемостта на вложените инвестиции при добива на отделните видове подземни богатства и пазарното търсене на крайните продукти от него.	3	1	3
	Цел 3: Регламентиране на дължимото концесионно плащане за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ.	3	1	3
Съгласуваност	Цел 1: Размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства по реда на ЗПБ да бъде адаптиран към динамичните икономически условия, свързани с интензивното развитие на миннодобивния отрасъл – търсене, проучване и добив на подземни богатства.	3	1	3
	Цел 2: По-справедливо разпределение на ползите между концедент и концесионер, при отчитане възвръщаемостта на вложените инвестиции при добива на отделните видове подземни богатства и пазарното търсене на крайните продукти от него.	3	1	3
	Цел 3: Регламентиране на дължимото концесионно плащане за добив на дълбоки геотермални ресурси – подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 от ЗПБ.	3	1	3

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1:

Вариант 2 „Приемане на проект на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства“ е препоръчителен вариант за действие спрямо решаването на посочения проблем.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на посочените цели;
2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие, с оглед ефекта от повишаване публичните приходи (в държавния бюджет и по бюджетите на общините, на чиято територия са разположени находища на подземни богатства);
3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към рационално използване на подземните богатства – изключителна държавна собственост.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- ☐ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☒ Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до промяна в административната тежест, тъй като не се предвижда нов регулаторен режим, няма изискване за предоставяне на допълнителни документи, различни от изискуемите до момента.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- ☐ Да
- ☒ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

Предлаганият проект на акт урежда условията и реда за определяне на конкретния и минималния размер на концесионното плащане за предоставено право на експлоатация на подземни богатства чрез добив от находища на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства. Съществуващият към момента режим по предоставяне на концесии за добив на подземни богатства не се засяга. Съгласно чл. 61, ал. 1 от ЗПБ концесионерът дължи концесионно плащане, размерът на което се определя в зависимост от вида, групата и ценността на подземните богатства, както и от специфичните условия за осъществяване на добива и първичната преработка. Съгласно чл. 61, ал. 2 от ЗПБ, концесионното плащане е цената, която концесионерът заплаща на концедента за предоставеното му право на експлоатация на подземни богатства чрез добив от съответното находище.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

☒ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Съгласно чл. 17 от ЗПБ министърът на енергетиката организира набирането, поддържането в актуално състояние и съхраняването на данните по чл. 32, ал. 1, т. 1 от Закона за кадастъра и имотния регистър за разрешенията за търсене и поддържане и за проучване, предоставени при условията и по реда на закона, и създаването на специализирани карта и регистър и информационна система въз основа на тези данни, както и въз основа на данни от кадастъра. Съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПБ Министерството на енергетиката организира създаването и поддържа специализирана карта и регистър на концесиите за добив, предоставени при условията и по реда на този закон.

Предлаганият проект на Наредба не предвижда промяна в описаните регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

☒ Акът засяга пряко МСП

☐ Акът не засяга МСП

Проектът на Наредба ще окаже въздействие върху малки и средни предприятия, доколкото същите мога да бъдат заявители или титуляри на права за подземни богатства (търсене и проучване или добив на подземни богатства).

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Възможни са съдебни спорове с лица, на които са предоставени права за подземни богатства.

Посоченият риск е минимизиран, тъй като действащата нормативна уредба, регламентираща предоставянето на права за добив на подземни богатства (чл. 66б, ал. 1 от ЗПБ) предвижда, че концесионният договор може да се изменя и/или допълва по взаимно съгласие на страните с допълнително споразумение.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

☐ Проведени са консултации

.....

.....
.....
Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

☒ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства ще бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на енергетиката, на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации, като на заинтересованите лица ще бъде предоставен 30-дневен срок за становища, предложения и възражения.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☐ Да

☒ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

☐ Да

☒ Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Закон за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 23 от 12.03.1999 г.; изм., бр. 28 от 04.04.2000 г.; изм., бр. 108 от 14.12.2001 г.; изм. и доп., бр. 47 от 10.05.2002 г.; изм., бр. 86 от 30.09.2003 г.; изм., бр. 28 от 01.04.2005 г.; в сила от 01.04.2005 г.; изм., бр. 94 от 25.11.2005 г.; в сила от 25.11.2005 г.; изм., бр. 30 от 11.04.2006 г.; в сила от 12.07.2006 г.; изм. и доп., бр. 36 от 02.05.2006 г.; в сила от 01.07.2006 г.; изм., бр. 37 от 05.05.2006 г., в сила от 01.07.2006 г.; изм. и доп., бр. 55 от 06.07.2007 г., в сила от 06.07.2007 г.; изм. и доп., бр. 70 от 08.08.2008 г.; изм., бр. 19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 г.; изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г.; изм. и доп., бр. 46 от 18.06.2010 г., в сила от 18.06.2010 г.; доп., бр. 61 от 06.08.2010 г.; изм. и доп., бр. 100 от 21.12.2010 г.; изм., бр. 19 от 08.03.2011 г., в сила от 08.03.2011 г.; доп., бр. 14 от 17.02.2012 г., в сила от 17.02.2012 г.; изм. и доп., бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 01.09.2012 г.; изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.; изм., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.; изм., бр. 14 от 20.02.2015 г.; изм. и доп., бр. 56 от 24.07.2015 г., в сила от 24.07.2015 г.; изм. и доп., бр. 96 от 01.12.2017 г., в сила от 03.01.2018 г.; изм. и доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; доп., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г.; изм. и доп., бр. 79 от 08.09.2020 г.; изм. и доп., бр. 17 от 26.02.2021 г.; изм. и доп., бр. 86 от 13.10.2023 г., в сила от 13.10.2023 г.);

2. Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г. (обн. ДВ, бр. 26 от 27.03.2025 г.);

3. Наредба за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства, приета с ПМС № 127 от 21.06.1999г. (обн. ДВ, бр. 59 от 1999г., изм. и доп. бр. 46 от 12 юни 2007г.);

4. Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025 – 2028 г., приета с Решение № 88 на Министерския съвет от 24.02.2025 г.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Румен Биков

директор на дирекция „Природни ресурси,
концесии и контрол“, МЕ

Галин Желев

директор на дирекция
„Стратегическо планиране и
управление на капиталовите
инвестиции, държавно участие и
концесии“, МФ

Expired certificate

Expired certificate

X РБ

X ГЖ

Signed by: Rumen Georgiev Bikov

Signed by: Galin Stefanov Zhelev